

*Komisja Oświaty, Kultury i Sportu
Komisja Rodzinnej Zakończona
Komisja Przem. i For. Pr. Miastnego
12.11.2019
Wysocki*

URZĄD MIASTA BĘŁCHATOWA
97-400 Bełchatów, ul. Kościuszki 1
KANCLERZKA PREZYDENTA

**Pan
Piotr Wysocki
Przewodniczący Rady Miejskiej
w Bełchatowie**

KP.110.56.2019

Bełchatów, 2019-11-08

Stosownie do § 42 i 43 Statutu Miasta Bełchatowa, przekazuję projekt Uchwały Rady Miejskiej w Bełchatowie w sprawie przyjęcia "Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Miasta Bełchatowa na 2020 rok".

Powyższy projekt, przyjęty podczas Posiedzenia Rozstrzygającego w dniu 6 listopada 2019 r., zostanie przedstawiony Radzie Miejskiej i jej Komisjom przez Panią Iwonę Nowak – Dyrektora Wydziału Spraw Społecznych.

PREZYDENT MIASTA
Czechowski
mgr Mariola Czechowska

URZĄD MIASTA BĘŁCHATOWA
Wydział Organizacyjny
Biuro Rady Miejskiej
Data wpływu... 12.11.19.....
Znak sprawy.....
ip

UCHWAŁA NR
RADY MIEJSKIEJ W BĘŁCHATOWIE

z dnia 2019 r.

w sprawie przyjęcia "Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Miasta Bęłchatowa na 2020 rok"

Na podstawie art.18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2019 r. poz. 506, poz. 1309, poz. 1696 i poz. 1815) oraz art. 4¹ ust. 1, 2 ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2018 r. poz. 2137 i poz. 2244 oraz M.P. z 2019 r. poz. 141 i Dz. U. z 2019 r. poz. 730), Rada Miejska w Bęłchatowie uchwała, co następuje:

- § 1. Przyjmuje się Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Miasta Bęłchatowa na 2020 rok, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.
- § 2. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Bęłchatowa.
- § 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Bęłchatowie

Piotr Wysocki

WICEPREZYDENT MIASTA

mgr Dariusz Matyskiewicz

*Projekt uchwały nie
podlega anulacji*

DYREKTOR

Wydziału Spraw Społecznych

mgr Iwona Nowak

PROJEKT POD WZGLĘDEM
formalno-prawnym
nie budzi zastrzeżeń

RP. 2019. 434 ni: Bęłchatów, d: *2019*

RADCA PRAWNY

Marta Gregorzewska

PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH MIASTA BEŁCHATOWA NA 2020 ROK

Wprowadzenie

Organem właściwym do prowadzenia lokalnej polityki wobec alkoholu jest samorząd gminny. Obszar działań gminnych określony jest w art. 4¹ ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, ich realizacja prowadzona jest w ramach Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych uchwalanego corocznie przez Radę Miejską w Bełchatowie. Zgodnie z wymienioną ustawą do zadań własnych gminy należy prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu.

Program jest zbudowany w oparciu o zadania wynikające z art. 4¹ Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 roku, który stanowi, że:

„prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań własnych gmin.

W szczególności zadania te obejmują:

- 1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu,
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej
a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie,
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo- wychowawczych i socjoterapeutycznych,
- 4) wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych,
- 5) podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.
- 6) Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

Realizacja tych zadań prowadzona jest w postaci programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych”.

Zadania są realizowane zgodnie z Narodowym Programem Zdrowia, o którym mowa w art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym.

Program jest spójny ze „Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Bełchatowa na lata 2014-2020”. Jest ponadto powiązany z realizacją zadań gminnych z zakresu przeciwdziałania narkomanii oraz przemocy w rodzinie. Określa cele i zadania, a także działania służące ich realizacji.

Głównymi założeniami „Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2020 rok” jest dalszy rozwój działań z obszaru profilaktyki uzależnień i rozwiązywania problemów alkoholowych, mających na celu zapobieganie powstawaniu nowych problemów alkoholowych oraz niwelowanie i zmniejszanie negatywnych zjawisk będących skutkiem nadużywania alkoholu. Program uwzględnia w dużym stopniu kontynuację oraz rozwój sprawdzonych przedsięwzięć podejmowanych w latach poprzednich.

Sposoby realizacji poszczególnych zadań Programu wynikają z możliwości prowadzenia określonych form pracy w oparciu o posiadane zasoby instytucjonalne i osobowe.

Przy konstruowaniu Programu uwzględniono dotychczasowe doświadczenia z realizacji działań z obszaru profilaktyki i uzależnień.

Cele i działania Programu są zgodne z Krajowym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Wojewódzkim Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2016-2020, które definiują kierunki działań z ww. zakresu.

Cele i zadania Programu są zgodne ponadto z „Rekomendacjami do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych” wydanymi przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Działania określone w Programie skierowane będą do wszystkich mieszkańców Bełchatowa, którzy spotykają się z problematyką uzależnień, w szczególności dzieci i młodzieży zagrożonej uzależnieniem od alkoholu, ich rodziców oraz nauczycieli; osób dorosłych zagrożonych uzależnieniem od alkoholu, w tym osób pijących alkohol w sposób ryzykowny i szkodliwy oraz osób uzależnionych od alkoholu i osób współuzależnionych.

Duża część działań skierowana będzie do dzieci wychowujących się w rodzinach, w których występują problemy alkoholowe.

Program charakteryzuje się wielopłaszczyznowym podejściem do kwestii przeciwdziałania i rozwiązywania problemów alkoholowych, a kierunki działań w nim określone stanowią rozwinięcie i kontynuację działań podejmowanych w latach poprzednich.

Ograniczenia dostępności alkoholu

Rada Miejska w Bełchatowie podjęła Uchwałę Nr XLIX/458/18 z dnia 27 czerwca 2018 r. w sprawie określenia maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie Miasta Bełchatowa. Ustalono maksymalną liczbę zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie Miasta Bełchatowa odrębnie dla poszczególnych rodzajów napojów alkoholowych :

1) zawierających do 4,5% zawartości alkoholu oraz piwa przeznaczonych do spożycia:

- a) w miejscu sprzedaży - 95 zezwoleń
- b) poza miejscem sprzedaży - 180 zezwoleń

2) zawierających powyżej 4,5% do 18% zawartości alkoholu (z wyjątkiem piwa) przeznaczonych do spożycia:

- a) w miejscu sprzedaży - 55 zezwoleń
- b) poza miejscem sprzedaży - 130 zezwoleń

3) zawierających powyżej 18% zawartości alkoholu przeznaczonych do spożycia:

- a) w miejscu sprzedaży - 55 zezwoleń
- b) poza miejscem sprzedaży - 145 zezwoleń

Diagnoza

Podstawy Programu na rok 2020 zbudowane są na bazie badań ankietowych wśród młodzieży bełchatowskich szkół (kl. V -VIII Szkoły Podstawowej oraz klasy III Gimnazjum), 100 osób dorosłych oraz ankiet przeprowadzonych w 30 punktach sprzedaży alkoholu.

Wyniki badań ujęte są w raporcie pn. „Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych -Bełchatów 2018”.

Cel badania

Celem przeprowadzonego badania było zdiagnozowanie skali lokalnych zagrożeń społecznych w mieście Bełchatów.

Działania badawcze miały na celu:

- zidentyfikowanie problemów dotyczących między innymi uzależnień w różnych grupach wiekowych;
- uchwycenie czynników prowokujących do powstawania sytuacji problemowych;
- określenie skali oraz zakresu tych problemów;
- rozpoznanie i zdiagnozowanie skutków występujących problemów;
- propozycja rozwiązań / zmniejszanie negatywnych konsekwencji.

Problematyka badania

Badania ankietowe miały na celu analizę wybranych problemów społecznych.

W badaniu wśród osób dorosłych uwzględnione zostały takie obszary jak:

1. Problem alkoholowy (alkoholizm) - częstotliwość spożywania alkoholu,

znajomość osób nadużywających napoje wysokokowe;

2. Problem nikotynowy - częstotliwość palenia, dostępność;
3. Problem narkotykowy - dostępność, znajomość osób zażywających narkotyki;
4. Problem przemocy - występowanie przemocy domowej, perspektywa ofiary, postawy wobec przemocy domowej, reakcja na przemoc;
5. Problem uzależnień behawioralnych - uzależnienie od gier hazardowych;
6. Inne problemy społeczne - problem bezrobocia, ubóstwa, wykluczenia społecznego.

W badaniu wśród uczniów zostały uwzględnione zostały takie obszary jak:

1. Problem alkoholowy (alkoholizm) - częstotliwość spożywania, dostępność, znajomość osób pijących, znajomość instytucji pomocowych;
2. Problem nikotynowy - częstotliwość palenia, dostępność, znajomość osób palących, znajomość konsekwencji zdrowotnych;
3. Problem narkotykowy - częstotliwość zażywania substancji psychoaktywnych, dostępność, znajomość osób biorących narkotyki, znajomość konsekwencji zdrowotnych;
4. Problem zażywania dopalaczy - częstotliwość zażywania substancji psychoaktywnych, dostępność, znajomość konsekwencji zdrowotnych;
5. Problem przemocy - perspektywa ofiary oraz świadka przemocy, uczestnictwo w czynnym akcie przemocy, występowanie przemocy rówieśniczej i domowej;
6. Problem uzależnień behawioralnych - uzależnienie od komputera czy Internetu.

Ponadto badaniem zostali objęci także pracownicy punktów sprzedaży napojów alkoholowych oraz wyrobów tytoniowych.

Wyniki badań:

Problemy społeczne w świadomości dorosłych mieszkańców Bęchatowa

Dane otrzymane w powyższym temacie w opinii dorosłych mieszkańców, pokazują, że dla badanych najistotniejszymi problemami są: zanieczyszczenie środowiska, wzrost przestępczości oraz narkomania.

Co więcej, mieszkańcy odpowiadając na pytania dotyczące postaw wobec alkoholu na przestrzeni ostatnich lat zadeklarowali, iż w ich opinii spożycie alkoholu zmalało, a kultura picia uległa znacznej poprawie. Oprócz tego na podobnym poziomie utrzymuje się widok osób pijących alkohol w miejscach publicznych. Rzadszy jest natomiast widok osób pijących lub awanturujących się pod wpływem alkoholu, zdecydowanie rzadziej też spotyka się przypadki rozstrzygania spraw przez alkohol, a dorośli i nieletni spożywają podobną ilość alkoholu uwzględniając ostatnie lata.

Ponadto, dane odnoszące się do postaw mieszkańców wobec alkoholu pokazały, że ankietowani spożywają napoje procentowe okazjonalnie, pijąc najczęściej piwo. Choć, kiedy pod uwagę weźmiemy płeć dowiadujemy się, że kobiety piją równie często drinki. Najczęstszym momentem inicjacji alkoholowej dla ogółu badanych bez względu na ich płeć jest wiek 16 - 19 lat.

Powyższe badania ankietowe wykazały, iż mieszkańcy deklarują sporą wiedzę na temat alkoholu. 73% ma świadomość, że bez względu na to, czy spożywa piwo, wino, czy wódkę, to tak naprawdę jest to tak samo szkodliwy alkohol. Natomiast cała grupa badanych posiada wiedzę na temat ogólnych lub szczegółowych konsekwencji zdrowotnych jego spożywania.

W przypadku danych dotyczących problemu narkomanii dowiedzieliśmy się, że badani w większości nie znają osób, które zażywają narkotyki. Jednak niepokojącym jest, że 27% respondentów ma wiedzę, gdzie kupić takie substancje. W gronie kobiet taką informację posiada 22,67% ankietowanych, natomiast wśród mężczyzn aż 40%. Ponadto alarmujący jest także wynik 84% badanych, którzy zadeklarowali, iż w zależności od sytuacji alkohol może być pomocny w walce ze stresem.

Odczytując dane dotyczące postaw wobec palenia papierosów, uzyskaliśmy informację, że 45% badanych pali papierosy. Są to dużo częściej mężczyźni. Co więcej, 40% badanych uważa, że palenie papierosów nie szkodzi zdrowiu, a niecałe 16% (w tym 29,41% mężczyzn oraz 7,14% kobiet) przyznaje, że pali przy dzieciach.

W przypadku danych dotyczących postaw wobec hazardu, odczytujemy, że najbardziej interesujące i wciągające dla ankietowanych okazują się być obstawiania w zakładach bukmacherskich, jak na przykład STS, Toto (25% badanych przyznało się do takiego działania 10 razy w roku lub więcej). W przypadku pozostałych pytań obejmujących problematykę hazardu dowiadujemy się, że większość

(79%) nie uczestniczyła w konkursach organizowanych przez gazety, telewizję, operatorów telefonicznych przez wysyłanie sms-ów, większość (93%) nie grała także na automatach w salonie gier oraz w Internecie w jakąkolwiek grę na pieniądze (95%).

Picie alkoholu przez młodzież

Młodzież II etap edukacji:

Wśród uczniów klas V i VI szkół podstawowych z terenu Bełchatowa pierwszy kontakt z alkoholem deklaruje 11,27% uczniów (9,01% dziewcząt oraz 13,51% chłopców).

Pozostali badani - 88,73% przyznają, że nie pili jeszcze alkoholu.

Na pytanie, czy biorący udział w badaniu uczniowie znają w swoim otoczeniu osoby poniżej 19 roku życia, które sięgają po alkohol 30,35% badanych uczniów odpowiedziało, że zna takie osoby (31,90% chłopców oraz 28,78% dziewcząt spośród wszystkich ankietowanych). Pozostałe 69,65% badanych deklaruje brak takich znajomości.

Dostęp do alkoholu w swoim środowisku - 17,20% ankietowanych jest zdania, że kupno alkoholu to bardzo trudne zadanie, wręcz niemożliwe, 11,85% twierdzi, że zakup alkoholu jest raczej trudny, dlatego nie warto nawet podejmować wysiłku, kolejne 8,09% uważa, iż jest to trudne zadanie, ale prosząc odpowiednie osoby jest to osiągalne, 7,37% deklaruje, że zakup alkoholu jest raczej łatwy i nie wymaga dużego wysiłku i znajomości, a 4,91% badanych twierdzi, że właściwie każdy może swobodnie nabyć napoje alkoholowe. Pozostałe 50,58% odpowiada, że nie wie i nie interesuje się tym.

W badaniach nie zabrakło też pytania o znajomość konsekwencji zdrowotnych picia alkoholu. 52,02% uczniów deklaruje, iż posiada ogólną wiedzę na temat skutków picia, a 31,21% twierdzi, że potrafi powiedzieć, jaki wpływ ma picie na poszczególne funkcje organizmu. Niemniej jednak 16,76% przyznaje, że nie zna zdrowotnych konsekwencji picia alkoholu.

Młodzież III etap edukacji:

Poniżej prezentowane są dane statystyczne dotyczące spożywania napojów alkoholowych przez młodzież zamieszkujejącą miasto Bełchatów.

Na pytanie, czy i kiedy zdarzyło im się po raz pierwszy wypić napój alkoholowy, 52,57% uczniów odpowiedziało, że taka sytuacja nie miała jeszcze miejsca. Spośród 258 ankietowanych mających za sobą inicjację alkoholową, 13,42% wskazało wiek 11 lat jako jej początek. Wiek 12 lat wskazało 8,46% respondentów. 13 lat to początek pierwszej inicjacji alkoholowych dla 13,42% uczniów, a 8,27% podaje wiek 14 lat, 2,21% wskazuje wiek 15 lat, a 1,65% ankietowanych deklaruje, że moment rozpoczęcia owej inicjacji przypada na wiek 16 lat. Biorąc pod uwagę płeć respondenta, dziewczęta najczęściej wskazują wiek 13 lat jako moment rozpoczęcia takiej inicjacji. W przypadku chłopców jest to najczęściej wiek 11 lat.

Zadając pytanie uczniom III etapu edukacji mającym już za sobą inicjację alkoholową, o okoliczności pierwszej próby jego spożywania, 39,92% z nich odpowiedziało, że miała ona miejsce na wakacjach, 49,22% badanych uczniów podało inne miejsce na przykład podczas wesela, imprezy u kolegi czy zabawy sylwestrowej, 7,36% badanych zadeklarowało, iż sięgnęło po alkohol na dyskotekę czy w pubie, a 3,49% deklaruje, że pierwszy raz piła podczas wagarów.

Spośród tych, którzy pili już alkohol, 76,74% wskazuje, iż do „pierwszego razu” nikt ich nie namawiał, a alkohol pili z własnej inicjatywy. Pozostałe 23,26% pierwszy raz alkoholu spróbowało za namową osób trzecich.

Jak wskazują wyniki badań, młodzi ludzie piją alkohol raczej okazjonalnie. Uczniowie mający za sobą inicjację alkoholową przyznają, że był to w większości jednorazowy wyskok - 50,78%. Kilka razy w roku deklaruje spożycie alkoholu 31,40% pijących uczniów, natomiast kilka razy w miesiącu - 8,14% ankietowanych, 3,10% twierdzi, iż spożywa napoje alkoholowe kilka razy w tygodniu, a 6,59% deklaruje, że pije alkohol codziennie lub prawie codziennie.

Podsumowując:

Powyższa analiza dotycząca badań na temat spożywania alkoholu pokazuje, iż 11,27% ankietowanych uczniów II etapu edukacji przyznaje się do odbycia inicjacji alkoholowej, a 30,35% odpowiada, że zna w swoim środowisku osoby poniżej 19 roku życia spożywające napoje procentowe. Warto dodać, że chłopcy częściej próbują napoje alkoholowe i to też oni znają więcej niepełnoletnich pijących.

Kolejno z deklaracji badanych dowiadujemy się, że uczniowie nie posiadają wiedzy na temat dostępu do alkoholu, gdyż najczęściej nie interesują się jego kupnem (50,58%).

Co więcej, 52,02% ankietowanych przyznaje, że posiada wiedzę na temat ogólnych skutków picia alkoholu a 31,21% potrafi powiedzieć jaki wpływ ma picie na poszczególne funkcje organizmu. Jednak należy zaznaczyć, że 16,76% uczniów tych konsekwencji nie zna.

Natomiast 47,43% ankietowanych uczniów III etapu edukacji przyznaje się do picia napojów alkoholowych, a wiek 11 oraz 13 lat został najczęściej wskazany jako moment rozpoczęcia inicjacji alkoholowej. Dla dziewcząt był to najczęściej 13 rok życia, a dla chłopców 11 rok życia. Ponadto, z deklaracji badanych odczytujemy, że ankietowani mający za sobą próbę spożywania napojów wysokowych, najczęściej pierwszy raz alkohol pili z własnej inicjatywy, a nie po namowie osób trzecich. Odpowiedzi tej udzieliło 76,74% respondentów. Analizując powyższe wyniki dowiadujemy się, iż częstotliwość spożywania alkoholu przez uczniów jest raczej jednorazowa, a uczestnictwo w różnego typu imprezach, jak domówki czy zabawa sylwestrowa to czas, kiedy badani próbują napoje procentowe najczęściej. Prócz tego, 62,68% ankietowanych przyznaje, iż zna niepełnoletnie osoby pijące.

Co więcej, pytając o dostęp do alkoholu badani najczęściej deklarują brak wiedzy w tym temacie wynikający z faktu, iż nie są zainteresowani jego kupnem.

W przypadku danych dotyczących konsekwencji zdrowotnych spożywania alkoholu większość badanych, bo blisko 89% posiada ogólną lub szczegółową wiedzę na ich temat.

Zażywanie dopalaczy

Problem „dopalaczy” pojawił się w Europie w połowie poprzedniej dekady. W Polsce zaczął narastać w ostatnich latach. Problem ten rozwijał się na styku świata substancji legalnych i nielegalnych. „Dopalacze” oferowane są w większości krajów europejskich, a także w Internecie. Wszędzie problem ten jest przedmiotem troski władz i zaniepokojenia społecznego. Nasza wiedza na temat dopalaczy jest wrywkowa, zarówno w wymiarze farmakologicznym, jak i społeczno - kulturowym. Brak nawet precyzyjnej naukowej definicji „dopalaczy”. „Dopalacze” określić można jako preparaty zawierające w swym składzie substancje psychoaktywne nie objęte kontrolą prawną. Niektóre z nich są pochodzenia roślinnego, inne - syntetycznego. Dopalacze w zasadzie cieszą się statusem legalności - jednak obrót nimi odbywa się na zasadach pewnego wybiegu, stanowi omińnięcie prawa. W Polsce dopalacze jeszcze do października 2010 sprzedawane były jako produkty kolekcjonerskie, w innych krajach sprzedawane bywają jako kadzidółka, sole do kąpieli, odświeżacze powietrza, itp..

Poniżej wyniki na temat wiedzy oraz stopnia trudności zakupu dopalaczy w uznaniu uczniów z miasta Bełchatów.

Badając dość nowe zjawisko używania dopalaczy, uczniowie zostali poproszeni o odpowiedź, czy kiedykolwiek używali dopalaczy. Większość ankietowanych - 97,79% odpowiedziała, że ich nie zażywała. 2,21% badanych przyznało się do takiego działania. Było to 2,32% dziewcząt i 2,11% chłopców.

Co więcej, 66,73% badanych uczniów postrzega dopalacze jako realne zagrożenie. Dla 10,11% ankietowanych jest to objaw chwilowej mody, a dla 13,97% to przereklamowany temat. Pozostałe 9,19% ma inne zdanie.

Gdy zapytaliśmy respondentów, czy znają w swoim środowisku osoby zażywające dopalacze - 9,19% (w tym 8,11% dziewcząt oraz 10,19% chłopców) odpowiedziało twierdząco na to pytanie, pozostałe - 90,81% przyznało, że nie zna takich osób.

Ponadto, 7,54% badanych uczniów (w tym 6,56% dziewcząt oraz 8,42% chłopców) zadeklarowało, że posiada wiedzę, gdzie i od kogo można kupić dopalacze. 37,32% odpowiedziało, że nie posiada wiedzy na ten temat, a ponad połowa, bo 55,15% zaznaczyło, że nie wie i nie interesuje się tym.

Co więcej, większość ankietowanych - 80,33% jest zdania, że dopalacze nie pomagają w sytuacji kryzysowej. Kolejne 12,87% nie ma zdania w tym temacie, a 3,68% uzależnia to od sytuacji. 3,13% zadeklarowało, iż dopalacze są pomocne w takich przypadkach.

Ponadto, badani wysoko oceniają swoją wiedzę na temat zdrowotnych konsekwencji zażywania dopalaczy. 61,40% uczniów posiada ogólną wiedzę na temat skutków ich brania, a 28,31% deklaruje, że potrafi powiedzieć, jaki wpływ mają dopalacze na poszczególne funkcje organizmu i narządy. Pozostałe 10,29% uczniów przyznaje, że nie zna zdrowotnych konsekwencji ich zażywania.

Dane uzyskane w powyższych badaniach dotyczących zażywania dopalaczy przez uczniów, pokazują, że większość ankietowanych z terenu Bełchatowa nigdy nie brała substancji psychoaktywnych, jakimi są dopalacze. Jednak 9,19% respondentów odpowiada, że zna w swoim środowisku osoby zażywające takie substancje, a 7,54% wie, gdzie i od kogo można je kupić. Prócz tego, niecałe 90% badanych przyznaje, że posiada wiedzę na temat ogólnych lub szczegółowych konsekwencji zdrowotnych ich brania.

Podsumowanie

Diagnoza i profilaktyka zagrożeń społecznych

Powyższa diagnoza dostarczyła informacji, iż w opinii badanych mieszkańców istotnymi problemami społecznymi jest zanieczyszczenie środowiska, wzrost przestępczości oraz narkomania. Problem narkomanii szczególnie widoczny jest w odpowiedzi na pytanie, „Czy respondenci wiedzą, gdzie można kupić takie substancje psychoaktywne - 27% badanych deklaruje posiadanie takiej wiedzy, jest to 22,67% kobiet i aż 40% mężczyzn z terenu Bełchatowa. Tak wysoki procent, świadczy o tym, że narkotyki są dość łatwo dostępnym towarem, zatem dobrym wynikiem jest jednoznaczny głos całej grupy badanych, że te substancje psychoaktywne nie są dobrym sposobem na poradzenie sobie ze stresem. Warto dodać, że w przypadku alkoholu wynik nie był już tak zadawalający, gdyż 84% ankietowanych odpowiedziało, że jest to zależne od sytuacji, wskazując tym samym na rosnący problem radzenia sobie w sytuacjach ciężkich i stresujących.

W przypadku analizy wyników badań wśród uczniów, można zaobserwować, że młodsi uczniowie czują się najczęściej w swojej szkole bardzo dobrze, natomiast starsi raczej dobrze. Jednak pomimo dość dobrego samopoczucia w szkole wielu badanych III etapu edukacji przyznało się do celowego opuszczania zajęć (25,55%). Odnotowano także tendencję, iż wraz z wiekiem badanych rośnie liczba deklaracji dotyczących wagarowania.

Ponadto, z analizy danych można wywnioskować, iż wraz z wiekiem uczniów wzrasta zażywanie substancji psychoaktywnych. Wpływ ma na to zwiększająca się możliwość dostępu do używek, takich jak papierosy czy alkohol. Uczniowie przyznają, że często taką możliwość zwiększają także znajomości. Warto wspomnieć, że 35,66% starszych uczniów wskazało właśnie towarzystwo jako powód, dla którego sięgnęło pierwszy raz po alkohol. Wysokie wyniki zażywania substancji psychoaktywnych przez badanych wskazują na konieczność wdrażania programów profilaktyki antyalkoholowej.

Warto pracować z młodzieżą nad wrażliwością na działania związane z cyberprzemocą, tak by bez względu na płeć przejmowano się takimi zjawiskami i na nie reagowano. Powyższe badania dostarczyły bowiem wiedzy, iż wraz z wiekiem rośnie brak empatii na zjawisko cyberprzemocy, choć jego skala się powiększa. Ponad 21% młodszych badanych przyznało się, iż wbrew ich woli ktoś wykonał im zdjęcia czy nakręcił film, wśród starszych było to już blisko 48% ankietowanych. Nauczyciele i rodzice powinni podpowiadać swoim dzieciom, gdzie zgłaszać się, gdy jest się ofiarą lub świadkiem działania cyberprzemocy, gdyż procent, jak wielu uczniów deklaruje brak wiedzy w tym temacie jest alarmujący.

Strategiczne kierunki realizacji programu profilaktyki

Na podstawie dokonanej diagnozy stwierdzić można, iż w na terenie miasta Bełchatów niezbędne będzie podjęcie następujących działań:

1. W zakresie profilaktyki szkolnej w oparciu o programy wykorzystujące aktywność własną uczniów i programy profilaktyczne.

→ Kontynuacja programów obejmujących zagadnienia podnoszące świadomość w zakresie zdrowotnych, psychologicznych i społecznych konsekwencji nadużywania alkoholu czy palenia papierosów. Szeroki zakres wiedzy przekłada się bowiem na odpowiedzialność przy podejmowaniu decyzji związanych z piciem alkoholu i paleniem papierosów.

→ Kontynuacja programów profilaktycznych wspierających rozwój osobowości i zdolności interpersonalnych młodych ludzi, które są niezbędne dla satysfakcjonującego funkcjonowania wśród rówieśników bez pomocy substancji psychoaktywnych. Nacisk powinien być położony w szczególności na bycie asertywnym, gdyż uczniowie znają naprawdę wiele niepełnoletnich osób palących papierosy, spożywających alkohol, zażywających narkotyki czy dopalacze. Procent takich znajomości wzrasta z wiekiem. Ponadto, jak wynika z badań, wielu uczniów, za namową osób trzecich dokonuje inicjacji alkoholowej oraz nikotynowej.

→ Kontynuacja programów profilaktycznych dotyczących zagadnień agresji. Szczególne zwrócenie uwagi na występowanie ośmieszania czy agresji słownej. Wyzwiska, obśmiewanie, stosowanie wulgaryzmów to sytuacje coraz częstsze. Zwiększanie wiedzy na temat tego, jak walczyć z takim zjawiskiem, jak radzić sobie w sytuacji problemowej jest niezbędne, aby młodzi ludzie potrafili funkcjonować wśród rówieśników, a występowanie tego zjawiska nie rzutowało na ich samoocenę i poczucie własnej wartości. Ponadto, niezbędne jest zwrócenie uwagi na rolę osoby krzywdzącej i to jak bardzo silnie jej działanie może wpłynąć na psychikę ofiary, szczególnie w tak młodym wieku.

→ Ułatwianie dostępności informacji na temat instytucji zajmujących się pomocą osobom dotkniętym problemem przemocy. Niestety, badania pokazały, że wielu uczniów nie ma wiedzy na temat takich instytucji, a jest ona niezbędna do otwarcia się osób pokrzywdzonych przed potencjalnymi doradcami. Dużym ułatwieniem takiego kontaktu jest anonimowość, którą gwarantują takie instytucje, a pomaga ona w zmierzeniu się z problemami przemocy.

2. Realizacja szkoleń i warsztatów dla uczniów z zakresu profilaktyki społecznej.
3. Realizacja warsztatów dla nauczycieli i wychowawców z zakresu: tworzenia, realizacji, monitoringu i ewaluacji programów profilaktycznych.
4. Realizacja programów podnoszących świadomość w zakresie zdrowotnych konsekwencji nadużywania alkoholu.
5. Kontynuacja szkoleń dla członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
6. Kontrola punktów sprzedaży alkoholu oraz wyrobów tytoniowych przez odpowiednie służby powołane do tego celu.
7. Kontrola przestrzegania przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii.
8. Wykorzystanie lokalnych zasobów do tworzenia koalicji na rzecz ograniczenia problemów alkoholowych.

II. Cele Programu

Głównym celem Programu jest rozwój i doskonalenie istniejącego systemu przeciwdziałania uzależnieniom od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych, dostosowanego do zmieniających się potrzeb i zagrożeń, a także ograniczanie negatywnych skutków społecznych, będących konsekwencją tych zjawisk, w tym przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

Do osiągnięcia celu głównego przyczyni się realizacja następujących celów szczegółowych:

- 1/ograniczanie negatywnego wpływu ryzykownego i szkodliwego spożywania alkoholu na funkcjonowanie rodzin (w tym ograniczanie skali zjawiska przemocy w rodzinie).
- 2/ ograniczenie szkód zdrowotnych wynikających ze spożywania alkoholu,
- 3/ zmniejszenie dostępności alkoholu,
- 4/ profilaktyka wzrostu skali uzależnień i rozwoju problemów związanych ze spożywaniem alkoholu.

Do realizacji celów szczegółowych przyczynią się również działania horyzontalne (realizowane w ramach każdego z celów szczegółowych), takie jak badania, szkolenia kampanie.

III. Rekomendacje

Cele i zadania ujęte w niniejszym Programie są zgodne z rekomendacjami do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych opublikowanych przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Ponadto realizatorom Programu rekomenduje się:

- realizację długoterminowych i kompleksowych działań profilaktycznych w szkołach, opartych na rzetelnej diagnozie, kładących większy nacisk na problematykę uzależnień, w szczególności od alkoholu oraz programów ukierunkowanych na rozwijanie umiejętności interpersonalnych, w tym naukę zachowań asertywnych oraz sposobów radzenia sobie ze stresem, jak również umiejętności konstruktywnego rozwiązywania konfliktów;
- realizację szkolnych i świetlicowych programów skierowanych do młodzieży w wieku 12-14 lat, wśród których obserwuje się wzrost spożycia alkoholu, gdyż najlepsze efekty będą osiągnięte przez podejmowanie działań w środowisku rówieśniczym, nie na poziomie instytucjonalnym;
- realizację programów skierowanych do rodziców i opiekunów, dotyczących odpowiedzialnego podejścia do spożywania alkoholu przez dzieci i młodzież;
- realizację programów szkoleniowych adresowanych do właścicieli i pracowników małych sklepów osiedlowych, pracowników sklepów wielkopowierzchniowych, stacji paliw, właścicieli i pracowników lokali gastronomicznych w zakresie m.in. zakazu sprzedaży alkoholu osobom nieletnim;
- realizację programów profilaktyki środowiskowej.

IV. Realizatorzy Programu i podmioty współdziałające

W realizacji Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Miasta Bełchatowa uczestniczą wydziały i zespoły Urzędu Miasta Bełchatowa, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówki oświatowe, zespół interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bełchatowie oraz partnerzy zewnętrzni zapraszani do współpracy przez realizatorów, w zależności od celu i rodzaju działania (osoby fizyczne, osoby prawne i jednostki organizacyjne nie posiadające osobowości prawnej, w tym m.in. kościoły, związki wyznaniowe, organizacje pozarządowe).

Realizując zadania publiczne z zakresu ograniczenia występowania uzależnień, nadużywania alkoholu, używania innych środków psychoaktywnych oraz towarzyszących im negatywnych zjawisk - wynikające z harmonogramu programu - Miasto Bełchatów, w zależności od celu i rodzaju zadania, ściśle współpracuje z organizacjami pozarządowymi, podmiotami leczniczymi, kościołami i związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi.